

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 20. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2018. godine donijela

ZAKLJUČAK

Vlada Republike Hrvatske je upoznata s Memorandumom o suglasnosti kojim se inicijativa zemalja Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju plinskih sustava dopunjuje Zajedničkim pristupom elektroenergetskom tržištu, energetske učinkovitosti i obnovljivom razvoju, potpisanim u Bukureštu 28. rujna 2017. godine, u tekstu koji je dostavilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova aktom, klase: 018-05/17-97/19, urbroja: 521-V-02-02/02-18-4, od 15. siječnja 2018. godine.

KLASA: _____
URBROJ: _____
Zagreb, _____ 2018.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

**Memorandum o suglasnosti kojim se inicijativa zemalja
Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju
plinskih sustava dopunjuje Zajedničkim pristupom
elektroenergetskom tržištu, energetske učinkovitosti i
obnovljivom razvoju**

Strane:

Europska unija

Republika Austrija

Republika Bugarska

Republika Hrvatska

Helenska Republika

Mađarska

Talijanska Republika

Rumunjska

Slovačka Republika

Republika Slovenija

Republika Albanija

Bosna i Hercegovina

Kosovo*

bivša jugoslavenska republika Makedonija

Crna Gora

Republika Moldova

Republika Srbija i

Ukrajina

**Ovo označavanje ne dovodi u pitanje stajališta o statusu te je u skladu s UNSCR 1244/1999 i Mišljenjem ICJ-a o kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.*

UZIMAJUĆI U OBZIR:

Memorandum o suglasnosti o zajedničkom pristupu s obzirom na izazove diversifikacije i sigurnosti opskrbe prirodnim plinom kao dio inicijative zemalja Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju plinskih sustava potpisan 10. srpnja 2015. godine od strane Europske unije, njezinih devet država članica¹ i šest ugovornih stranaka Energetske zajednice;

Zaključke CESEC Skupine na visokoj razini od 9. rujna 2016. kojima se izražava kako bi proširenje obuhvata CESEC-a izvan granica prirodnog plina moglo biti od koristi za regionalni energetska sustav za učinkovito i pravovremeno postizanje ciljeva energetske politike Unije te rješavanja glavnih izazova s kojima se države članice EU u regiji i ugovorne stranke Energetske zajednice suočavaju u energetska sektoru;

Zaključke Europskog vijeća iz listopada 2009., kojima se podržava cilj EU-a vezan za smanjenje emisija stakleničkih plinova za 80-95% do 2050. u odnosu na 1990. godinu, u kontekstu smanjenja koja zajednički trebaju ostvariti razvijene zemlje a koja Međuvladino tijelo za klimatske promjene smatra potrebnim;

Zaključke Europskog vijeća od 24. listopada 2014., kojima se utvrđuju ciljevi za 2030. godinu u smislu smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 40 %, udjela obnovljive energije od najmanje 27 % i cilja EU-a od najmanje 27 % za poboljšanje energetske učinkovitosti, koji će se do 2020. godine preispitati uzimajući u obzir razinu EU-a od 30%;

Pet međusobno povezanih i podupirućih dimenzija strategije Energetske unije koje je Europska komisija predstavila 25. veljače 2015. kao i okvir za upravljanje Energetskom unijom;

Odredbe Ugovora o Energetskoj zajednici i okvir za upravljanje Energetskom zajednicom;

Potrebu za osiguravanjem bolje integracije Europske unije i energetska tržišta Energetske zajednice, kako je također predviđeno Ugovorom o Energetskoj zajednici;

Tri utvrđena cilja — sigurnost, održivost i konkurentnost — energetske politike Unije, te ambiciju stvaranja unutarnjeg energetska tržišta na kojem niti jedna država članica neće ostati izolirana od europska plinskih i elektroenergetskih mreža, osiguravajući slobodan protok energije kroz čitavu Europsku uniju bez tehničkih ili regulatornih prepreka;

Relevantan zakonodavni okvir koji se odnosi na zajednička pravila za unutarnje tržište električne energije i plina, uključujući mrežna pravila kao i Smjernice za transeuropsku energetska infrastrukturu;

Uspostavljeni pravni okvir za politiku Unije vezanu za energetska učinkovitost, čiji je cilj povećanje učinkovitosti u svim fazama energetska lanca od proizvodnje do neposredne potrošnje, kao i relevantno zakonodavstvo;

Uspostavljeni pravni okvir za politiku Unije vezanu za obnovljivu energiju, čiji je cilj povećanje proizvodnje obnovljive energije, smanjenje ovisnosti o uvezenim fosilnim gorivima i stvaranje

¹ Republika Austrija, Republika Bugarska, Republika Hrvatska, Helenska Republika, Mađarska, Talijanska Republika, Rumunjska, Slovačka Republika i Republika Slovenija.

održivije proizvodnje energije.

STRANE SU SE SPORAZUMJELE:

Da je korisno i nužno dopuniti njihovu regionalnu suradnju uključivanjem elektroenergetskih mreža, tržišta i sigurnosti opskrbe, energetske učinkovitosti kao i obnovljive energije.

Da će uložiti najveće moguće napore u postizanje optimalne situacije u regiji kroz osiguranje stabilnog zakonodavnog okvira i provedbu zajedničkih mjera za integraciju CESEC tržišta u unutarnje energetske tržište. Time bi se poboljšala likvidnost i otpornost energetske sustava i omogućilo iskorištavanje punog potencijala energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije regije.

I. Prošireni opseg odgovornosti CESEC inicijative

Da će CESEC Akcijski plan na područjima električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti definirati konkretne planove provedbe, mjere, projekte i studije potrebne za učinkovito i pravovremeno postizanje zajedničkih ciljeva kako slijedi:

(1) Elektroenergetska tržišta, infrastruktura i sigurnost opskrbe električnom energijom

Elektroenergetska tržišta

- Razvoj većeg, likvidnijeg i konkurentnijeg regionalnog energetskeg tržišta u jugoistočnoj Europi kako bi se jamčila sigurnost opskrbe električnom energijom s najnižom cijenom za potrošače.
- Koordinacija izračuna kapaciteta i razvoj regionalnog trgovanja energijom putem pilot projekata povezivanja tržišta u cilju prevladavanja ograničenja malih, izoliranih tržišta. Ovi se pilot projekti temelje na trećem energetskeg paketu Unije, EU Pravilima trgovanja kako su navedena u odgovarajućim mrežnim pravilima, predloženoj regiji za izračun kapaciteta jugoistočne Europe i Memorandumu o suglasnosti o razvoju regionalnog elektroenergetskog tržišta potpisanom 27. travnja 2016. u Beču. Ovi pilot projekti navedeni su u Akcijskom planu priloženom ovom Memorandumu o suglasnosti.
- Važnost regionalnog trgovanja energijom u cilju osiguravanja da elektroenergetska infrastruktura ostvari puni potencijal smanjenja troškova.
- Transparentnost u zakonodavnom okviru u cilju stvaranja povjerenja ulagača i javnosti i uklanjanja prepreka kako bi se energetske subjektima upravljalo na učinkovit i djelotvoran način.
- Od strana se očekuje te su odlučne da Ukrajini i Republici Moldovi pomognu u integraciji njihovih elektroenergetskih tržišta u europsko elektroenergetsko tržište.

Elektroenergetska infrastruktura

- Potreba za ulaganjima u elektroenergetsku infrastrukturu u svrhu postizanja ciljeva energetske politike Unije u pogledu integracije regionalnog tržišta i integracije

obnovljivih izvora energije.

- Potreba za uspostavom potpuno međusobno povezanih i intermodalnih elektroenergetskih mreža na temelju Projekata od zajedničkog interesa (PCI), Projekata od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) i Projekata od uzajamnog interesa (PMI). Regionalnu infrastrukturnu mrežu treba razviti u skladu s uspostavom regionalnog trgovanja energijom te treba maksimalno iskoristiti rastuću proizvodnju obnovljive energije u regiji i pridonijeti stvaranju pametnije mreže, također s obzirom na međusektorsku integraciju u mrežne industrije.
- Potreba za ubrzanjem zajedničke realizacije ograničenog broja elektroenergetskih infrastrukturnih projekata koji donose najveću korist za CESEC regiju, osobito u pogledu poboljšanja funkcioniranja elektroenergetskih tržišta, unapređenja prekograničnog prijenosnog kapaciteta, integracije obnovljive električne energije, zajedničkog rada mreže kao i fleksibilnosti sustava.
- Potreba da se poduzmu sve mjere na svim razinama kako bi se osigurala pravovremena i resursno učinkovita provedba, uključujući putem za ugovorne stranke i europske države članice dostupnih instrumenata i sredstava, za sljedeće prioritetne projekte:

1. Jačanje prekograničnog prijenosnog kapaciteta između Bugarske, Rumunjske i Grčke koji obuhvaća sljedeća 2 projektna klastera:

1.a) Interkonekcija Bugarska - Grčka i unutarnje jačanje kapaciteta u Bugarskoj (klaster 4 PCI)

1.b) Jačanje interkonekcije između Bugarske i Rumunjske („Crnomorski koridor”) koji obuhvaća 2 projekta unutarnjeg jačanja kapaciteta u Rumunjskoj i 1 projekt u Bugarskoj (3 PCI)

2. Jačanje prijenosnog kapaciteta duž koridora istok-zapad u Jugoistočnoj Europi od Italije do Rumunjske preko Balkana koji obuhvaća sljedeća 3 projektna klastera

2a) Interkonektor Italija — Crna Gora

2b) Transbalkanski koridor (klaster 5 PECO)

2c) Interkonekcija Rumunjska — Srbija („Srednji kontinentalni istočni koridor”) i unutarnje jačanje kapaciteta u Rumunjskoj (4 projekta)

3. Interkonekcije za električnu energiju Mađarska — Slovačka

3.1. Interkonekcija između Gabčíkova (SK) — Gönyű (HU) i Veľkog Ďura (SK)

3.2. Interkonekcija između Sajóvátke (HU) i Rimavske Sobote (SK)

4. Infrastrukture koje podupiru integraciju energetskih sustava Ukrajine i Moldove u europsko elektroenergetsko tržište

4.1 Sanacija spojnog nadzemnog voda Mukacheve (Ukrajina) – V. Kapušany (Slovačka); Obnova i jačanje postojećeg prekograničnog voda Mukacheve (UA) – V. Kapušany (SK); vrsta tehnologije - prekogranični vod (izmjenična struja, nadzemni vod) (PMI)

4.2 Interkonekcija između Isaccee (RO) i Vulcăneștia (MD), konverterska stanica u Vulcăneștiju (MD), nadzemni vod od 400kV Vulcănești (MD) - Kișinjev (MD) (PMI)

5. Interkonekcija Hrvatska — Mađarska — Slovenija između Žerjavinca/Hévíza i Cirkovca

6. Projekt pametne mreže Slovenija – Hrvatska

Sigurnost opskrbe električnom energijom

- Potreba za povećanjem sigurnosti opskrbe električnom energijom, uključujući cyber sigurnost, u regiji, osobito kroz pojačanu suradnju vezanu za način sprječavanja i upravljanja kriznim situacijama.
- Potreba za najvećom mogućom razinom spremnosti za krizne situacije vezane za električnu energiju i učinkovitim upravljanjem takvim situacijama ako se dogode, temeljenu na potpunom poštivanju tržišnih pravila i učinkovitoj prekograničnoj suradnji.
- Potreba za propisnom i pravovremenom provedbom odgovarajućih mrežnih pravila i smjernica u tom pogledu, kojima je cilj strogo ograničavanje uvođenja „zabrane izvoza“ kao načina za rješavanje kriznih situacija vezanih za električnu energiju, zahtjev za jačom suradnjom između operatora prijenosnog sustava i izrada „planova za obranu sustava“.
- Potreba za razmjenom informacija i najbolje prakse u ovom kontekstu.

(2) Obnovljiva energija

- Potreba za poduzimanjem svih odgovarajućih mjera, u skladu s vlastitim akcijskim planovima za obnovljivu energiju, u pogledu postizanja odgovarajućih obvezujućih ciljeva i sektorskih ciljeva za promet, kako je navedeno u Direktivi 2009/28/EZ i, ako je primjenjivo, Odluci 2012/04/MC-Energetske zajednice, te u ovom kontekstu, za razmjenom informacija i najbolje prakse.
- Potreba za zajedničkim radom u cilju pridonošenja obvezujućem cilju vezanom za udio obnovljive energije na razini EU od najmanje 27 % do 2030. godine i svim obvezama Energetske zajednice nakon 2020. godine.
- Potreba za raspravom o potencijalnim i mogućim mjerama za unapređenje suradnje između država članica u regiji i ugovornih stranaka Energetske zajednice.
- Dodana vrijednost povećanog korištenja obnovljive energije u području energetske sigurnosti kao i održivog i ekonomičnog energetskog sustava. Potreba za budućim razvojem infrastrukture za elektroenergetsku mrežu, kojim se omogućava učinkovita integracija obnovljive energije, uključujući skladištenje.
- Strane se stoga namjeravaju usredotočiti na promicanje obnovljive energije i isticati potencijal korištenja obnovljive energije u regiji, također u cilju smanjenja ovisnosti o uvozu, poboljšanja otpornosti na šokove u opskrbi te smanjenja energetskog siromaštva, posebno u toplinskom i rashladnom sektoru kao i putem konkretnog djelovanja na razini

zgrada, usklađenog s energetsom učinkovitosti.

- Važnost bavljenja obnovljivom energijom i energetsom učinkovitosti zajedno, posebno na decentraliziranoj razini.
- Potreba za razmjenom informacija i najbolje prakse i suradnjom na povećanju udjela obnovljive energije, uključujući konkretnih instrumenata za podršku kao i smanjenjem nefinancijskih prepreka korištenju obnovljivih energija.
- Razmjena informacija i najboljih praksi u cilju unaprjeđenja i promicanja korištenja financijskih instrumenata, posebno u pogledu smanjenja troškova projekata vezanih za obnovljivu energiju, poboljšanja učinkovitosti javnih sredstava i sposobnosti privlačenja dodatnog privatnog financiranja.

(3) Energetska učinkovitost

- Važnost energetske učinkovitosti kao alata za povećanje sigurnosti opskrbe energijom, omogućavanje energetskog prijelaza na potpunu dekarbonizaciju gospodarstva do 2050. godine i smanjenje emisija stakleničkih plinova uz istovremeno promicanje rasta, ulaganje u zapošljavanje i rješavanje energetskog siromaštva koje predstavlja glavni izazov u CESEC regiji.
- Potreba za zajedničkim radom na povećanju energetske učinkovitosti u svim fazama energetskog lanca od proizvodnje do neposredne potrošnje. Ovime će se pomoći pri postizanju ciljeva energetske učinkovitosti kako je definirano zakonodavstvom Unije i zakonodavstvom Energetske zajednice, energetskim i klimatskim strategijama za 2020. i 2030. godinu te Strategijom Energetske unije.
- Potreba za razmjenom informacija, iskustava i najboljih praksi te suradnjom na mjerama koje su usmjerene na poboljšanje energetske učinkovitosti. U pogledu financijskih pitanja, suradnja se posebno treba usmjeriti na:
 - Učinkovitije korištenje javnih sredstava poput EU sredstava, uključujući ona dostupna ugovornim strankama Energetske zajednice, u cilju poticanja dodatnog privatnog financiranja energetske učinkovitosti i ulaganja u održivu energiju, posebno u zgradama, s posebnim naglaskom na provedbi zakonodavstva i pružanje podrške najugroženijim kupcima;
 - Korištenje pomoći za razvoj projekata i u državama članicama EU i u ugovornim strankama Energetske zajednice kao i stvaranje mehanizama u cilju pružanja podrške razvoju investicijskih projektnih prijedloga;
- U pogledu horizontalnih pitanja, suradnja se posebno treba usmjeriti na:
 - Aktivnosti sustavnog uspoređivanja praksi energetske učinkovitosti u konkretnim sektorima (npr. mjere energetske učinkovitosti za rješavanje energetskog siromaštva) u cilju utvrđivanja i promicanja dobre prakse i poticanja kooperativnog djelovanja.

II. Akcijski plan na područjima električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti: provedba i praćenje

Strane su izradile Akcijski plan na područjima električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, kako je prikazano u Prilogu II. ovog Memoranduma o suglasnosti.

Pomno praćenje Akcijskog plana priloženog ovom Memorandumu o suglasnosti na područjima električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti od strane Europske komisije i Tajništva Energetske zajednice te Agencije za suradnju energetskih regulatora (ACER) ključno je za uspjeh CESEC procesa. Europska komisija, ACER ili Tajništvo Energetske zajednice pozivaju se kao posrednici u svim regulatornim pitanjima prekogranične prirode.

CESEC Akcijski plan na područjima električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti treba redovito preispitivati i, prema potrebi, uzeti u obzir najnoviji razvoj događaja u energetske sektoru te uključiti nove mjere i projekte potrebne za rješavanje izazova koji se pojavljuju.

III. Priroda Memoranduma o suglasnosti

Ovaj dokument dopunjuje Memorandum o suglasnosti o zajedničkom pristupu s obzirom na izazove diversifikacije i sigurnosti opskrbe prirodnim plinom kao dio inicijative zemalja Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju plinskih sustava od 10. srpnja 2015.

Dokument evidentira samo političku namjeru i za strane ne uspostavlja nikakvu novu pravnu obvezu temeljem nacionalnog ili međunarodnog prava te ne zamjenjuje ili izmjenjuje bilo kakve postojeće pravne obveze vezane za strane ili treće osobe.

Potpisano u Bukureštu 28. rujna 2017. na engleskom jeziku i u jednom izvorniku

Za Europsku uniju

Za Republiku Austriju

Za Republiku Bugarsku

Za Republiku Hrvatsku

Za Helensku Republiku

Za Mađarsku

Za Talijansku Republiku

Za Rumunjsku

Za Slovačku Republiku

Za Republiku Sloveniju

Za Republiku Albaniju

Za Bosnu i Hercegovinu

Za Kosovo*

**Za bivšu jugoslavensku republiku
Makedoniju**

Za Crnu Goru

Za Republiku Moldovu

Za Republiku Srbiju

Za Ukrajinu

**Ovo označavanje ne dovodi u pitanje stajališta o statusu te je u skladu s UNSCR 1244/1999 i Mišljenjem ICJ-a o kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.*

Prilog I.: Opći uvjeti
Prilog II.: Akcijski plan

Prilog 1.

Opći uvjeti za Zajednički pristup električnoj energiji, energetskej učinkovitosti i obnovljivom razvoju kao dio inicijative zemalja Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju plinskih sustava

(1) Pozadina

Od pokretanja u veljači 2015. godine, pojačana regionalna suradnja inicijative zemalja Srednje i Jugoistočne Europe (CESEC) o povezivanju plinskih sustava urodila je konkretnim rezultatima u pogledu plina.

Zahvaljujući tome regija Srednje i Jugoistočne Europe je povećala sigurnost opskrbe i diversifikaciju u posebno osjetljivoj regiji te omogućila razvoj likvidnog tržišta prirodnog plina. Konkretno, CESEC inicijativa je rezultirala ubrzanjem provedbe utvrđenih prioriternih plinskih infrastrukturnih projekata u regiji kao i provedbom tržišnih pravila EU i Energetske zajednice u cilju osiguranja pravednijih cijena za potrošače i učinkovitog funkcioniranja energetskih tržišta.

Na sastanku održanom u rujnu 2016. godine CESEC Skupina na visokoj razini složila se da je CESEC proces dovoljno zreo da opravdava proširenje mandata izvan granica plina kako bi uključivao druga ključna područja poput: trgovanja električnom energijom i povezivanja tržišta; koordiniranog planiranja i razvoja infrastrukture energetske mreže; obnovljive energije te energetske učinkovitosti.

Ovaj dokument dopunjuje Opće uvjete usuglašene u Sofiji 2015. godine o plinskoj suradnji u okviru Skupine na visokoj razini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe.

(2) Ciljevi Skupine na visokoj razini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe na području električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Uvođenjem povezivanja tržišta u gotovo čitavoj EU osim u Jugoistočnoj Europi, regija u ovom trenutku zaostaje. Pokrenuta su dva zasebna procesa, jedan u okviru Europske unije i drugi u okviru Energetske zajednice (EnC), takozvana inicijativa „Zapadni Balkan 6“ (WB6). Međutim, postoji jasna potreba za jedinstvenom regijom za povezivanje tržišta „Jugoistočna Europa“ koja bi obuhvaćala EU i 6 partnera sa Zapadnog Balkana kako je također predviđeno Ugovorom o Energetskoj zajednici i inicijativom Zapadni Balkan 6.

Velik broj Projekata od zajedničkog interesa, Projekata od interesa za Energetsku zajednicu, Projekata od uzajamnog interesa u elektroenergetskom sektoru utvrđenih u CESEC regiji ukazuje na potrebu regije za dodatnom infrastrukturom kako bi se popunile praznine u regionalnim mrežama u cilju poboljšanja prekograničnog prijenosnog kapaciteta u čitavoj CESEC regiji. Provedba ovih projekata, koju u ovom trenutku koče kašnjenja, među ostalim uslijed problema s financiranjem i ishođenjem dozvola, je stoga važan dio izazova poboljšanja funkcioniranja i pouzdanosti elektroenergetskog tržišta u regiji uzimajući u obzir povećano prekogranično trgovanje u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi, uključujući između ugovornih stranaka Energetske zajednice i susjednih država članica EU. Stoga treba ubrzati realizaciju

novih prijenosnih vodova, uključujući interkonektore, i modernizaciju postojećih kako bi se osigurala pravilna integracija energetskeg tržišta uz istovremeno maksimalno iskorištavanje rastuće proizvodnje obnovljive energije u regiji.

CESEC regija će profitirati od zajedničkih napora na potpunom iskorištavanju potencijala obnovljive energije i energetske učinkovitosti kojeg regija posjeduje. Usklađeni regionalni pristup vezan za razvoj obnovljivih izvora energije regiji pruža odličnu priliku za najbolje moguće iskorištavanje izuzetnih resursa vjetra, sunca, vode i biomase. Velik je broj prilika za ulaganje u energetske učinkovitost – posebno u zgrade, s obzirom na nisku razinu učinkovitosti stambenog fonda u većem dijelu CESEC regije. Tim investicijama će se stvoriti mnoga radna mjesta u regiji te uštedjeti novci poduzeća i građana.

U ovom kontekstu su ciljevi Skupine na visokoj razini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe na području električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti kako slijedi:

- Zajednički izraditi plan provedbe za realizaciju ograničenih ali ključnih elektroenergetskih infrastrukturnih projekata koji su korisni za regiju Srednje i Jugoistočne Europe.
- Utvrditi sva pitanja (npr. regulativna, pitanja vezana za izdavanje dozvola, koordinaciju, tehnička i financijska pitanja) koja sprečavaju njihov pravovremeni razvoj i/ili dovršetak tih infrastrukture.
- Razviti trgovanje električnom energijom u regiji kojim se prevladavaju ograničenja malih izoliranih tržišta i na taj način garantirati sigurnost opskrbe uz manji trošak.
- Promicati obnovljivu energiju, također u cilju smanjenja ovisnosti o uvozu i poboljšanja otpornosti na šokove u opskrbi, posebno u toplinskom i rashladnom sektoru kao i putem konkretnog djelovanja na razini zgrada, usklađenog s energetske učinkovitosti.
- Razmjena informacija, najbolje prakse vezane za programe potpore i smanjenje nefinancijskih prepreka i promicanje korištenja financijskih instrumenata za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, u cilju smanjenja troškova projekata, poboljšanja učinkovitosti javnih sredstava i sposobnosti privlačenja dodatnog privatnog financiranja, s posebnim naglaskom na zgrade. Suradnja, i s financijskim institucijama poput Europske investicijske banke, će se posebno usredotočiti na: učinkovitije korištenje javnih sredstava, programa pomoći za razvoj projekata kao i stvaranje mehanizama u cilju pružanja podrške razvoju projektnih prijedloga te aktivnosti sustavnog uspoređivanja u konkretnim sektorima u cilju utvrđivanja i promicanja dobre prakse.

(3) Organizacija Skupine na visokoj razini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe na području električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

• Sudjelovanje

U svrhu proširenja regionalne suradnje na električnu energiju, obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, dodaju se sljedeći sudionici: Kosovo* i Crna Gora.

*Ovo označavanje ne dovodi u pitanje stajališta o statusu te je u skladu s UNSCR 1244/1999 i Mišljenjem ICJ-a o kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.

Tajništvo Energetske zajednice treba sudjelovati u radu Skupine na visokoj razini i trebalo bi supredsjedati odgovarajućim sastancima sa službama Komisije.

Predstavnici regulatornih tijela, ENTSO-e, ACER-a i promotora projekata (iz OPS-ova ili izvan OPS-ova) kao i međunarodnih financijskih institucija također trebaju sudjelovati u Skupini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe na području električne energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

Skupina o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe također može odlučiti na neke sastanke pozvati dodatne predstavnike ili nezavisne stručnjake i predstavnike civilnog društva.

- *Struktura*

Rad Skupine na visokoj razini o povezivanju plinskih sustava zemalja Srednje i Jugoistočne Europe na području električne energije, energetske učinkovitosti i obnovljivog razvoja treba se odvijati u dva glavna tijela – upravljačke skupine i tehničkih podskupina – u skladu sa strukturom koja je već navedena u postojećim Općim uvjetima priloženima Memorandumu o suglasnosti o zajedničkom pristupu s obzirom na izazove diversifikacije i sigurnosti opskrbe prirodnim plinom kao dio inicijative zemalja Srednje i Jugoistočne Europe o povezivanju plinskih sustava (CESEC).

Dok je **Upravljačka skupina** zajednička svim područjima CESEC regionalne suradnje vezane za plin, električnu energiju, obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, treba uspostaviti tri posebne **tehničke podskupine** za svaki novi tematski prioritet. Jedna podskupina treba biti odgovorna za trgovanje električnom energijom i sigurnost opskrbe, jedna za elektroenergetsku infrastrukturu i druga za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost. Države članice i ugovorne stranke Energetske zajednice mogu izabrati u kojoj će podskupini sudjelovati.

Prilog 2.

AKCIJSKI PLAN

Elektroenergetska tržišta: trgovanje i povezivanje

Država članica (države članice) / ugovorne stranke Energetske zajednice	Opis aktivnosti	Nadležno tijelo/ nadležna tijela	Vremenski okvir
Italija – Crna Gora – Srbija	Rana provedba povezivanja tržišta: - Utvrditi operativne, zakonske/ regulatorne i komercijalne promjene potrebne za povezivanje tržišta - Utvrditi potencijalne prepreke/rješenja i sve druge potrebne partnere - Sveobuhvatan plan provedbe - Provedba povezivanja tržišta	Operatori prijenosnog sustava (OPS), energetske burze i regulatorna tijela iz Italije, Crne Gore i Srbije	Trajanje projekta: 2 godine (početak aktivnosti sredinom 2017.)

Bugarska – Rumunjska – Grčka + pristupni tok za buduće Zapadni Balkan 6 partnere s Hrvatskom i Italijom	Otvaranje pristupnih tokova koji omogućavaju Zapadni Balkan 6 partnerima sudjelovanje u svojstvu promatrača u izradi zajedničke metodologije za izračun kapaciteta u regiji Jugoistočna Europa.	Svi Operatori prijenosnog sustava (OPS)	rujan 2017.
Hrvatska (EU), Bosna i Hercegovina (Energetska zajednica)	Uspostaviti dan unaprijed i unutar-dnevno tržište električne energije	Operatori prijenosnog sustava (OPS)	Prva faza: četvrti kvartal 2017. / prvi kvartal 2018. Druga faza: srpanj 2018. (ovisno o stupnju dovršetka nacionalne energetske burze u Bosni i Hercegovini)
Srbija – 4M (CZ-SK-HU-RO)	• Rana provedba povezivanja tržišta: • Povezivanje dan unaprijed tržišta između Srbije i 4M država (CZ-SK-HU-RO): - Utvrditi operativne, zakonske/ regulatorne i komercijalne promjene potrebne za povezivanje tržišta	Operatori prijenosnog sustava (OPS), Nominirani operatori elektroenergetskog tržišta i energetske burze	Faza 1: Analiza izvedivosti 2-3 mjeseca (lipanj/srpanj 2017.) Faza 2: treba utvrditi

	- Utvrditi potencijalne prepreke/rješenja - Sveobuhvatan plan provedbe • Provedba povezivanja tržišta		
Rumunjska, Bugarska, Grčka + Zapadni Balkan 6 partneri	Razviti usklađene prekogranične procese dražbe za ENTSO-e regiju Jugoistočna Europa uključujući granice zone za nadmetanje izvan EU, uključujući dogovor o odgovarajućim platformama.	Operatori prijenosnog sustava (OPS) i energetske burze	2 godine (s pokretanjem plana provedbe/ ključnih događaja tijekom bugarskog predsjedanja Vijećem)

Prioritetni infrastrukturni projekti

Jačanje prekograničnog prijenosnog kapaciteta između Bugarske, Rumunjske i Grčke koji obuhvaća sljedeća 2 projektna klastera:					
Interkonekcija Bugarska - Grčka i unutarnje jačanje kapaciteta u Bugarskoj (klaster 4 PCI)					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.7.1 Interkonekcija između Maritsa Iztoka (BG) i Nea Sante	Bugarska, Grčka	Dovršetak postupka ishođenja	Ministarstvo energetike,	04/2018	Projekt u postupku ishođenja dozvole.

(EL)		dozvole	Bugarska; Nadležno tijelo, Grčka		
		Dovršetak izgradnje	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO, IPTO (Grčka)	04/2021	
		Dovršetak puštanja u rad	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO, IPTO (Grčka)	2021.	
PCI 3.7.2: Unutarnji vod između Maritsa Iztoka i Plovdiva (BG)	Bugarska	Dovršetak predizvedbe ne studije	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	2017.	Projekt u postupku ishođenja dozvole. Poteškoće uslijed drugih razloga za ishođenje dozvole (nisu izmjene zakona, okolišni problemi ili priprema dokumenata za zahtjev). Poteškoće u postupku nadmetanja; poteškoće uslijed parnica i sudskih postupaka.
		Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Bugarski ministar energetike	06/2018	
		Dovršetak puštanja u rad	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	12/2020	

PCI 3.7.3: Unutarnji vod između Maritsa Iztoka i Maritsa Iztoka 3 (BG)	Bugarska	Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Bugarski ministar energetike	04/2018	Projekt u postupku ishođenja dozvole. Poteškoće uslijed drugih razloga za ishođenje dozvole (nisu izmjene zakona, okolišni problemi ili priprema dokumenata za zahtjev). Poteškoće uslijed parnica i sudskih postupaka.
		Dovršetak izgradnje	Elecktroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	10/2018	
		Dovršetak puštanja u rad	Elecktroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	12/2018	
PCI 3.7.4: Unutarnji vod između Maritsa Iztoka i Burgasa (BG)	Bugarska	Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Bugarski ministar energetike	08/2018	Projekt u postupku ishođenja dozvole - Poteškoće uslijed drugih razloga za ishođenje dozvole (nisu izmjene zakona, okolišni problemi ili priprema dokumenata za zahtjev). Poteškoće u postupku nadmetanja; poteškoće uslijed parnica i sudskih postupaka.
		Dovršetak izgradnje	Elecktroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	04/2021	

		Dovršetak puštanja u rad	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	06/2021	
Jačanje interkonekcije između Bugarske i Rumunjske („Crnomorski koridor”) koji obuhvaća 2 projekta unutarnjeg jačanja kapaciteta u Rumunjskoj i 1 projekt u Bugarskoj (3 PCI)					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.8.1 Unutarnji vod između Varne i Burgasa (BG)	Bugarska	Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Ministar energetike, Bugarska	04/2019	Projekt u postupku ishođenja dozvole. Datum puštanja voda u rad se očekivao u razdoblju od 30/09/2022. do 30/09/2021., budući da je ESO EAD od Instrumenta za povezivanje Europe primio potrebnu financijsku pomoć za izgradnju voda.
		Dovršetak izgradnje	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	12/2020	
		Dovršetak puštanja u rad	Elektroenergi en Sistemen Operator EAD/ESO	09/2021	
PCI 3.8.4 Unutarnji vod između Cernavode i Stâlpua (RO)	Rumunjska	Datum početka	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A.	2018.	Projekt u fazi ishođenja dozvole; Vlada treba izdati rješenje o izvlaštenju.

		izgradnje	(RO)		
		Datum dovršetka izgradnje	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2020.	
		Dovršeno puštanje u rad	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2020.	
PCI 3 8.5 Unutarnji vod između Gutinaša i Smârdana (RO)	Rumunjska	Donesena konačna odluka o ulaganju	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2017.	Ishođenje dozvole ne potpada pod odredbe Uredbe o transeuropskim energetskim mrežama (TFN-E)
		Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Rumunjsko Ministarstvo energetike	2018	
		Datum početka izgradnje	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2018	
		Datum dovršetka izgradnje	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2020.	

		Dovršetak puštanja u rad	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2020.	
Jačanje prijenosnog kapaciteta duž koridora istok-zapad u Jugoistočnoj Europi od Italije do Rumunjske putem Balkana koji obuhvaća sljedeća 3 projektna klastera					
Interkonektor Italija — Crna Gora					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.19 Italija — Crna Gora visokonaponski istosmjerni vod	Italija, Crna Gora	Dovršetak izgradnje	Terna	12/2019	Početno kašnjenje jer je prioritet dan drugim ulaganjima:
		Dovršetak puštanja u rad	Terna	2019.	
Interkonekcija Rumunjska — Srbija („Srednji kontinentalni istočni koridor”) i unutarnje jačanje kapaciteta u Rumunjskoj (4 projekta)					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.22.1 (PECI status) Interkonekcija između Ričice (RO) i Pančeva (RS)	Rumunjska Srbija	Dovršetak izgradnje	Elektromreža Srbije (RS), C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	12/2017	Izgradnja u tijeku na obje strane granice

		Puštanje u rad dovršeno	Elektromreža Srbije (RS), C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	12/2017	
PCI 3.22.2 Unutarnji vod između Porțile de Fier i Ričice (RO)	Rumunjska	Datum dovršetka izgradnje	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	02/2018	Nisu primjenjive odredbe Uredbe o transeuropskim energetskim mrežama (TEN-E) vezane za ishodenje dozvole i sudjelovanje javnosti (vidi članak 19. Uredbe br. 347/2013). Postupak ishodenja dozvole započet 2012. godine.
		Datum puštanja u rad	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	01/2018	
PCI 3.22.3 Unutarnji vod između Ričice i Temišvara/Săcălaza (RO)	Rumunjska	Konačna odluka o ulaganju	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2018.	Očekuje se da će promotor projekta rumunjskom nadležnom tijelu objaviti projekt u lipnju 2017. u svrhu utvrđivanja početka postupka ishodenja dozvole.
		Dovršetak postupka ishodenja dozvole	Rumunjsko Ministarstvo energetike	2019.	
		Datum dovršetka izgradnje	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2023.	

PCI 3.22.4. Unutarnji vod između Arada i Temišvara/Săcălaza (RO)	Rumunjska	Konačna odluka o ulaganju	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2020.	Očekuje se da će promotor projekta rumunjskom nadležnom tijelu objaviti projekt u travnju 2018. u svrhu utvrđivanja početka postupka ishodađenja dozvole.
		Dovršetak postupka ishodađenja dozvole	Rumunjsko Ministarstvo energetike	2020.	
		Konačna odluka o ulaganju	C.N.T.E.E. TRANSELEC TRICA S.A. (RO)	2023.	

Transbalkanski koridor

Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PECI-Transbalkanski koridor – dionice III i IV: Dionica III: dvostruki nadzemni vod izmjenične struje od 400 kV Obrenovac (Srbija) – Bajina Bašta (Srbija) Dionica IV: dvostruki nadzemni vod izmjenične struje od 400 kV Bajina Bašta (Srbija) – Višegrad (Bosna i Hercegovina) – Pljevlja	Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina	Datum početka ishodađenja dozvole	Odgovarajuća nadležna tijela	2019.	Nedostatak odgovarajućih bespovratnih sredstava za dionice III i IV. Zbog financijskog manjka od 30 % investicijskih troškova, potrebna je dodjela odgovarajućih bespovratnih sredstava Investicijskog okvira za Zapadni Balkan, ili primjena odgovarajuće prekogranične raspodjele troškova.
		Dovršetak postupka ishodađenja dozvole	Odgovarajuća nadležna tijela	treba utvrditi	
		Datum početka	CGES, EMS, NOS-BIH	2020.	

(Crna Gora)		izgradnje		
		Datum dovršetka izgradnje	CGES, EMS, NOS-BIH	2023.
		Dovršetak puštanja u rad	CGES, EMS, NOS-BIH	2023.
PECI - nadzemni vod od 400 kV Kragujevac Kraljevo (Transbalkanski koridor - dionica II)	Srbija	Početak postupka ishođenja dozvole	Odgovarajuća nadležna tijela	2017.
		Dovršetak postupka ishođenja dozvole	Odgovarajuća nadležna tijela	treba utvrditi
		Datum početka izgradnje	Elektromreža Srbije (RS)	2018.
		Datum dovršetka izgradnje	Elektromreža Srbije (RS)	2020.
		Dovršetak puštanja u rad	Elektromreža Srbije (RS)	2020.

Dionica mreže u Crnoj Gori - nadzemni vod od 400 kV Pljevlja (ME) - Lastva (ME)	Crna Gora	Datum početka izgradnje	CGES (ME)	2014.	Izgradnja u tijeku
		Datum dovršetka izgradnje	CGES (ME)	2018.	
		Dovršeno puštanje u rad	CGES (ME)	2018.	
Dvostruki nadzemni vod izmjenične struje od 400 kV Pančevo (Srbija) – Ričica (Rumunjska) PECO/ PCI	Srbija, Rumunjska				Vidi informacije za PCI 3.22.1
Interkonekcije za električnu energiju Mađarska — Slovačka					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.16.1 Interkonekcija između Gabčíkova (SK) — Gönyűa (HU)	Mađarska	Datum dovršetka	Slovačka: Ministarstvo	11/2018	

Veľkog Ďura (SK)	Slovačka	postupka ishodenja dozvole	gospodarstva Mađarska: Mađarski ured za regulaciju energetike i komunalnih usluga		
		Datum početka izgradnje	MAVIR (HU), SEPS (SK)	01/2020	
		Datum dovršetka izgradnje	MAVIR (HU), SEPS (SK)	12/2020	
PCI 317 Interkonekcija između Sajóvánke (HU) i Rimavske Sobote (SK)	Mađarska Slovačka	Datum dovršetka postupka ishodenja dozvole	Slovačka: Ministarstvo gospodarstva Mađarska: Mađarski ured za regulaciju energetike i komunalnih usluga	11/2018	
		Datum početka izgradnje	MAVIR (HU), SEPS (SK)	04/2019	
		Datum dovršetka	MAVIR (HU), SEPS (SK)	12/2020	

		izgradnje			
		Dovršeno puštanje u rad	MAVIR (HU), SEPS (SK)	12/2020	
Infrastrukture koje podupiru integraciju energetske sustava Ukrajine i Moldove u europsko elektroenergetsko tržište					
PMI: Sanacija nadzemnog voda Mukacheve (Ukrajina) – V. Kapušany (Slovačka); Obnova i jačanje postojećeg prekograničnog voda Mukacheve (UA) – V. Kapušany (SK); vrsta tehnologije - prekogranični vod (izmjenična struja, nadzemni vod):	Ukrajina, Slovačka	Dovršetak faze pred izgradnju	SEPS (SK)	Nije primjenjivo	Još nije dogovoreno konačno rješenje. Konceptija se razmatra.
		Dovršetak postupka ishoda izgradnje	Slovačka: Ministarstvo gospodarstva	Nije primjenjivo	
		Datum početka izgradnje	SEPS (SK)	Nije primjenjivo	
		Datum dovršetka izgradnje	SEPS (SK)	Nije primjenjivo	
		Dovršetak puštanja u rad	SEPS (SK)	Nije primjenjivo	
PMI: Interkonekcija između Isaccee (RO) i Vulcăneștia (MD), konverterska stanica u	Rumunjska Republika Moldova	Izvedivost	IS Moldelectrica (MD)	09/2017	

Vulcăneștiju (MD), nadzemni vod od 400kV Vulcănești (MD) - Kișinjev (MD)		Regulatorno odobrenje	Odgovarajuće nadležno tijelo	2018.	
		Puštanje u rad	IS Moldelectrica (MD)	2022.	
Hrvatska — Mađarska — Slovenija između Žerjavinca/Hévíza i Cirkovca					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
PCI 3.9.1 Interkonekcija između Žerjavinca (HR)/Hévíza (HU) i Cirkovca (SI)	Slovenija Hrvatska Mađarska	Dovršetak postupka ishodaenja dozvole	Hrvatska: Ministarstva nadležna za energetiku, okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo Slovenija: Ministarstva nadležna za prostorno uređenje, graditeljstvo i energetiku	2017.	U pripremnoj fazi (prethodi ishodaenju dozvole); okolišna dozvola predviđena za 2017. godinu Ulaganje dovršeno s mađarske strane, nije potrebno ishodaenje dozvole.
		Datum početka izgradnje	ELES d.o.o. (SI)	2018.	

		Datum dovršetka izgradnje	ELES d.o.o. (SI)	2018.	
		Dovršetak puštanja u rad	ELES d.o.o. (SI)	12/2018	
Projekt pametne mreže Slovenija – Hrvatska					
Projekt	CESEC strane	Opis aktivnosti	Nadležna tijela	Vremenski okvir	Napomene
10.3 SINCRO.GRID (Slovenija/Hrvatska) namijenjen je rješavanju mrežnog napona, nadzora frekvencije i pitanja zagušenja, čime se omogućuje daljnje raspoređivanje obnovljivih izvora energije te premještanje uobičajene proizvodnje integracijom novih aktivnih elemenata u prijenosnim i distribucijskim mrežama u virtualan prekogranični nadzorni centar na temelju naprednog upravljanja podacima, zajedničke optimizacije sustava i predviđanja, uključujući dva susjedna OPS-a i dva susjedna ODS-a.	Slovenija Hrvatska				Budući da se radi o projektu pametne mreže i sva nova infrastruktura će biti smještena unutar postojećih trafostanica, za dovršetak postupka ishođenja dozvole potrebno je samo ishođenje građevinske dozvole (bez uobičajenog postupka ishođenja dozvola). Nije potrebno regulatorno odobrenje.
		Dovršetak postupka ishođenja dozvole (ishođenje građevinske dozvole)	Slovenija: Ministarstvo nadležno za okoliš i prostorno uređenje Hrvatska: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike	2018.	
		Datum dovršetka izgradnje	ELES, HOPS	2021.	

		Dovršeno puštanje u rad	ELES, HOPS	2021.	
--	--	-------------------------------	------------	-------	--

Ostali elektroenergetski infrastrukturni projekti, uključujući skladištenje

1. Interkonekcija Banja Luka (BiH) – Lika (HR)
2. Unutarnja jačanja u Sloveniji interkonektora Hrvatska — Mađarska — Slovenija između Žerjavina/Héviza i Cirkovca koji obuhvaća sljedeća 3 projekta (svi na teritoriju Slovenije)
 - 2.1 Koridor Berićevo-Podlog
 - 2.2 Koridor Podlog-Cirkovce
 - 2.3 Koridor Divača-Berićevo
3. Interkonektor Italija-Slovenija između Salgarede (IT) i Divača-Berićevo (SI)
4. Crpno-akumulacijsko skladište u Amfilohiji (Kreta, EL)
5. Južnoegejski Interkonektor (EL)
6. Novi dvostruki interkonekcijski vod od 400 kV između Bugarske i Srbije, uključujući dogradnju mreže u središnjoj Srbiji.

Elektroenergetska sigurnost opskrbe

Val hladnoće iz siječnja 2017. ilustrira stalnu izloženost Jugoistočne Europe mogućim nestašicama električne energije, posebno u slučaju izvanrednih vremenskih uvjeta. Također ukazuje na potrebu suradnje između različitih operatora prijenosnog sustava i različitih ministarstava uključenih u sprječavanje i rješavanje kriznih situacija vezanih za električnu energiju.

Provedba mrežnih pravila i smjernica zahtijevat će od država članica jačanje regionalne suradnje između operatora prijenosnog sustava, posebno u pogledu sprječavanja i upravljanja kriznim situacijama. Postojeća Uredba o dodjeli kapaciteta i upravljanju zagušenjima (CACM) sadrži pravila o ograničavanju dodjeljivanja kapaciteta između zona trgovanja u slučaju „više sile“ ili izvanredne situacije, uključujući obvezu izvješćivanja sudionika na tržištu koji su pogođeni ograničenjem i kompenzacije štete. Ovom se odredbom razrađuju pravila utvrđena člankom 16.(2) Uredbe (EC) br. 714/2009.

Pored toga, „Smjernica za funkcioniranje sustava“ i „Mrežno pravilo za izvanredne situacije i ponovnu uspostavu“ (NC ER), koji će stupiti na snagu u drugom polugodištu 2017. godine, utvrđuju okvir za pojačanu međusobnu suradnju OPS-ova kao i suradnju putem njihovih regionalnih sigurnosnih centara (RSC) te sadrže jasna pravila za pripremu i upravljanje izvanrednim situacijama. Konkretnije, mrežno pravilo za izvanredne situacije i ponovnu uspostavu od OPS-ova zahtijeva izradu „plana za obranu sustava“² kao pripremu za izvanredne situacije te kako bi osigurali dosljednost u odgovarajućim RSC-jevima. Pored toga, „Smjernica za funkcioniranje sustava“ sadrži pravila vezana za „korektivne mjere“ koja OPS-ovi koriste za upravljanje operativnom sigurnošću sustava, uključujući obvezu izrade i usklađivanja korektivnih mjera na regionalnoj razini putem Regionalnih sigurnosnih centara te razrade postupka za dijeljenje troškova.

Cilj je osigurati da operatori prijenosnog sustava (OPS-ovi) u CESEC regiji pravovremeno ispune obveze utvrđene mrežnim pravilima i smjernicama.

Država članica (države članice) / ugovorne stranke Energetske zajednice	Opis aktivnosti	Nadležno tijelo/nadležna tijela	Vremenski okvir
Svi članovi CESEC-a	Usvajanje planova za obranu sustava (članak 11. Mrežnog pravila za izvanredne situacije i ponovnu uspostavu)	operatori prijenosnog sustava (OPS-ovi)	12 mjeseci nakon stupanja na snagu mrežnog pravila za izvanredne situacije i ponovnu uspostavu (~kraj 2018.)
Svi članovi CESEC-a	Uspostava Regionalnih sigurnosnih centara: Metodologija za koordinaciju analize operativne sigurnosti (članak	operatori prijenosnog sustava (OPS-ovi)	- Metodologija 12 mjeseci nakon stupanja na snagu „Smjernice za funkcioniranje sustava“ (~kraj 2018.) 3 mjeseca nakon usvajanja metodologije (~prvi kvartal 2019.)

² OPS-ovi za razradu „plana za obranu sustava“ imaju rok od godinu dana od stupanja na snagu NC ER.

	75. Smjernice za funkcioniranje sustava) • Prijedlog koordinacije regionalne operativne sigurnosti (članak 76. Smjernice za funkcioniranje sustava)	
--	--	--

Obnovljiva energija

Država članica (države članice) / ugovorne stranke Energetske zajednice	Opis aktivnosti	Nadležno tijelo/nadležna tijela	Vremenski okvir
Svi članovi CESEC-a	Procjena regionalnog kopnenog i odobalnog potencijala obnovljive energije do 2030. i 2050. i prednosti regionalnog pristupa (također vezano za razvoj elektroenergetske infrastrukture i nacionalni energetski i klimatski plan u okviru procesa upravljanja Energetskom unijom). Utvrđivanje zona/točaka obnovljive energije u svrhu pružanja podrške razvoju elektroenergetske infrastrukture. EU CESEC članovi mogu regionalno uskladiti planove kako je predloženo Uredbom o upravljanju Energetskom unijom. Ugovorne stranke Energetske zajednice također mogu regionalno	Članovi CESEC-a Europska komisija Moguće uključivanje IRENA-e	2017.-2018.

	uskладiti planove u okviru provedbe energetske pravne stečevine EU.		
Svi članovi CESEC-a	Razmjena najbolje prakse vezane za: - Instrumenti potpore za obnovljive energije (zajamčene tarife, premije, dražbe, drugi finansijski poticaji), s početnim fokusom na RES-E. Instrumenti potpore za RES-H/T će biti dodani. - Sredstva za smanjenje nefinansijskih prepreka za projekte vezane za obnovljivu energiju (npr. upravni postupci, postupci ishoda dozvola, povezivanje na mrežu)	Članovi CESEC-a	Od 2017
Svi članovi CESEC-a	Promicanje finansijskih instrumenata i daljnje razvijanje inovativnih finansijskih instrumenata za smanjenje troškova projekata vezanih za obnovljivu energiju.	Članovi CESEC-a Financijske institucije	Od 2018.

Energetska učinkovitost

Država članica (države članice) / ugovorne stranke Energetske zajednice	Opis aktivnosti	Nadležno tijelo/nadležna tijela	Vremenski okvir
Rumunjska, Bugarska, Mađarska	„Forum o investicijama u održivu energiju“ u Bukureštu	Europska komisija, Rumunjska i drugi sudionici članovi CESEC-a	Četvrti kvartal 2017.

Svi članovi CESEC-a	Dodatni „Forumi o investicijama u održivu energiju“ u CESEC državama	Europska komisija i drugi sudionici članovi CESEC-a	2018.-2019.
Svi članovi CESEC-a	Mogući razvoj regionalnih ureda za tehničku pomoć	Europska komisija i članovi CESEC-a	kraj 2017.-početak 2018.
Svi članovi CESEC-a	Aktivnosti sustavnog uspoređivanja praksi energetske učinkovitosti u konkretnim sektorima (npr. mjere energetske učinkovitosti za rješavanje energetskog siromaštva) u cilju utvrđivanja i promicanja dobre prakse i poticanja kooperativnog djelovanja.	Europska komisija, svi zainteresirani članovi CESEC-a	Od 2018.